

บทคัดย่อ

โครงการพัฒนากระบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์และบทบาทการดำเนินงานของกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ ตรวจสอบข้อมูลคนจนจดทะเบียนของสมาชิกกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์และจัดเวทีสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นำกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์เกี่ยวกับการจัดทำกรอบทิศทางการดำเนินงานและการเชื่อมโยงเครือข่ายของกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ กระบวนการดำเนินงานตามโครงการใช้การศึกษาเอกสาร/การประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจและชี้ชวนเข้าร่วมโครงการ การร่วมกันวิเคราะห์แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับสถานการณ์และบทบาทของกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ การประเมินความสนใจและความพร้อมในการสร้างเครือข่าย การทบทวนกรอบทิศทางการดำเนินงานของกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของเครือข่าย การเลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่าย การประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนากิจกรรมการเชื่อมโยงภายในเครือข่าย การประสานระหว่างคณะกรรมการเครือข่ายกับผู้นำกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของเครือข่าย การติดตามผลการเชื่อมโยงเครือข่าย และการสรุปบทเรียน

ผลการดำเนินโครงการพบว่า การเป็นสมาชิกในกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ของประชาชนในจังหวัดหนองคายนั้นมุ่ง “สิทธิ” มากกว่าการเข้าไปทำ “หน้าที่” กลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ขาดความเข้มแข็ง คณะกรรมการและสมาชิกไม่มีความเข้าใจในแนวคิดของกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ที่ตนสังกัด หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ส่งเสริมยังใช้วิธีการจัดตั้ง สักราก มากกว่าการหนุนเสริม ความเข้มแข็งและยั่งยืนของกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์จึงไม่เกิดขึ้น การเชื่อมโยงเครือข่ายที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ก่อนโครงการเข้าไป เกิดจากเจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคายดำเนินการจับคู่ให้ทำธุรกิจกันเป็นแบบ “คู่ค้า” มากกว่าการเป็น “เครือข่าย” หลังจากโครงการเข้าไปในพื้นที่ ทีมวิจัยได้ดำเนินการหนุนเสริมชี้ชวนให้ผู้นำกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ได้ตระหนักในคุณค่าของกลุ่มและเครือข่าย ทำให้ผู้นำกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์คิดรวมตัวกันเป็นเครือข่ายและพัฒนาการเป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงกิจกรรมบางอย่าง ก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคมในแง่การเพิ่มทุนทางสังคม เช่น การรู้จักมักคุ้นกัน การแลกเปลี่ยนแนวคิดและปรับใจให้ตรงกัน เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำ ฯลฯ และเกิดคุณค่าทางเศรษฐกิจในแง่ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้และขยายโอกาส จากกิจกรรมบางอย่างที่เชื่อมโยงกันภายในเครือข่าย เครือข่ายคุณค่ามีส่วนช่วยแก้ปัญหาความยากจนได้ เนื่องจากสมาชิกกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นคนยากจน โครงการได้ช่วยกระตุ้นผู้นำกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ช่วยให้ผู้ในกลุ่มได้รู้จักกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน มีการปรับทุกข์และปรับใจให้ตรงกัน

และช่วยให้ผู้นำกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ “มีสติเกิดขึ้น” และตระหนักในคุณค่าของการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็น
ต้นทุนสำคัญในการลด/แก้ปัญหาคความยากจน ในแง่เศรษฐกิจเครือข่ายได้ช่วยให้คนยากจนมี
โอกาสได้สินค้าราคาถูกลงและเพิ่มอำนาจต่อรองการซื้อขายมากขึ้น กระบวนการพัฒนาเครือข่าย
เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยแก้ปัญหาความยากจน ต้องใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการ
สร้างเครือข่ายมีลักษณะเป็นการสร้างความสัมพันธ์เชิงความไว้วางใจ ความเป็นเพื่อนที่รู้ใจ ความ
ตั้งใจมุ่งมั่น การรู้จักพอเพียง ฯลฯ ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะปรากฏขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีเวลาสักกระยะหนึ่ง
สำหรับการเรียนรู้และพัฒนาไปสู่เครือข่ายที่เข้มแข็ง

ABSTRACT

The Project of Co-operative Movement Development in Nongkhai Province

The purposes of this project were to study situations and roles of the implementation of group, organization and co-operative, to appraise the information of the poor who registered their membership and to build up the understanding forums among leaders in creating the implementation framework and linking their network. The processes were documentary studies, cooperation of agencies involved, workshops for creating the understanding and persuading the participation, the exchanged lessons of analyzing situations and roles, the appraisal of understanding and readiness of creating network, the implementation framework revision of networking members, networking committee election, monthly meetings of networking committee for exchange learning and developing the linking activity within network, the cooperation of the networking committee and leaders of group, organization and co-operative, the follow up networking linkage and lesson learned conclusion.

The results of the project revealed that the membership of group, organization and co-operative of the people in Nongkhai province aimed at gaining 'right' rather than doing 'function'. All group, organization, and co-operative were not empowered. The committee and members did not understand the concepts of their group, organization and co-operative. The agencies involved were imposing rather than empowering. Therefore, they were not either empowered or sustainable. The former linking network was created by the officers of co-operative office in Nongkhai province. They matched their business in terms of 'co-business' rather than 'network' while the research team enhanced all leaders to be aware of their group and network values. This project persuaded the leaders to organize network and develop some activities. Social values were created to increase social capital, for instance, face-to-face relationship, concept exchange and adjustment and leadership development. Moreover, economic values were created in terms of decreasing expenditures, increasing incomes and chances from some activities that could be linked within network. As most of the members were poor so this values could resolve their problem of poverty. Also, this project could encourage the leaders to adjust their concepts, get to know each other, exchange their learning, 'become sensible' and be

aware of self-reliance. All of this was significant capital for reducing and resolving poverty. Economically, the network could motivate the poor to consume cheaper goods and empower better selling and buying negotiations.

In conclusion, the process of network development could be a means of resolving poverty. It was needed to implement continuously because creating network needed trustworthy relationship, friendship, intention and sufficiency. All took a period of time for learning and developing which led to network empowerment.